

Provinciaal blad van Zuid-Holland

BELEIDSREGEL ONTHEFFINGEN TIJDELIJK EN UITZONDERLIJK GEBRUIK VAN EEN TERREIN VOOR LUCHTVAART PROVINCIE ZUID-HOLLAND

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland,

- gelet op artikel 8a.51 van de Wet luchtvaart, het Besluit burgerluchthavens, de Regeling burgerluchthavens en de Regeling veilig gebruik luchthavens en andere terreinen;
- gelet op artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht,

besluiten vast te stellen de volgende beleidsregel voor het gebruik van de hiervoor genoemde bevoegdheden:

Artikel 1. Definities

tug-ontheffing: ontheffing voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik in de zin van art. 8a.51 van de Wet luchtvaart, door Gedeputeerde Staten te verlenen.

terrein voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik: terrein dat geschikt is om op grond van een ontheffing voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik door luchtvaartuigen gebruikt te worden.

helihaven: een overeenkomstig art. 23 van de Regeling veilig gebruik ingerichte en gemarkeerde plaats waar helikopters kunnen starten en landen. Starts en landingen kunnen vergund zijn door middel van een luchthavenbesluit of luchthavenregeling, of kunnen mogelijk zijn gemaakt door een tug-ontheffing. In dit laatste geval is de helihaven weliswaar permanent ingericht en gemarkeerd, maar het gebruik ervan is dan tijdelijk en uitzonderlijk.

heliterrein: een terrein voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik dat voldoet aan de eisen van art 24 van de Regeling veilig gebruik waar helikopters kunnen starten en landen. Deze terreinen zijn niet ingericht en niet gemarkeerd, zoals een weiland, sportveld, stadion, plein, etc. Het heliterrein verliest zijn functie als start en landingsplaats zodra er niet meer gestart en geland wordt of mag worden.

luchthaven: een terrein waarvoor een luchthavenbesluit of een luchthavenregeling is afgegeven voor gebruik door luchtvaartuigen. Normaliter is een luchthaven in een bestemmingsplan ook als luchthaven bestemd.

regeling veilig gebruik: de Regeling veilig gebruik luchthavens en andere terreinen, Staatscourant 2009, nr. 16336

maatschappelijke helikoptervluchten: Dit zijn vluchten die een maatschappelijke functie hebben zoals vluchten van politieheli's, traumaheli's of een nutsfunctie zoals vluchten door het loodswezen.

Maatschappelijke of nutsvluchten kunnen ook uitgevoerd worden door een commercieel helikopterbedrijf (b.v. controle hoogspanningleidingen en kabels). Vluchten van traumaheli's en politieheli's die onverwijld de spoed vereisen vallen buiten de scope van deze beleidsregel.

Artikel 2. Soorten ontheffing

Een tug-ontheffing wordt voor een periode van één kalenderjaar verleend in de vorm van:

1. een éénmalige ontheffing, voor maximaal vier starts en vier landingen op één aangewezen dag voor één aangewezen terrein, onder de voorwaarde dat het terrein niet al eerder dat kalenderjaar door middel van een tug-ontheffing is gebruikt. Alleen als er door de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) een vergunning voor een luchtvaartvertoning is afgegeven kunnen GS de éénmalige tug-ontheffing voor een periode langer dan één dag afgeven, of:
2. een locatiegebonden ontheffing voor één aangewezen terrein, waarbij geldt dat in totaal voor alle houders van ontheffingen te zamen per terrein voor maximaal 48 vliegbewegingen (starts of landingen) per jaar, verdeeld over maximaal 12 dagen, ontheffing wordt verleend, of:
3. een generieke ontheffing voor commerciële helikoptervluchten, voor helikoptervluchten met een maatschappelijke- of een nutsfunctie, en voor vrije ballonnen, voor de gehele provincie Zuid-Holland met uitzondering van de gebieden aangegeven in bijlage 1, waarbij geldt dat in totaal voor alle houders van ontheffingen te zamen per terrein voor maximaal 2 starts en 2 landingen per dag, op maximaal 12 dagen per jaar ontheffing wordt verleend;

Artikel 3. Toetsingscriteria TUG

Gedeputeerde Staten kunnen een tug-ontheffing verlenen als de aangevraagde tug-ontheffing voldoet aan de eis dat:

1. het terrein waarvoor een aanvraag om ontheffing is gedaan niet binnen 1000 meter van een stiltegebied, Natura2000 gebied of Beschermd Natuurmonument ligt zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
2. het terrein waarvoor een aanvraag om ontheffing is gedaan niet in een stiltegebied of een natuurbeschermingsgebied ligt zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen indien naar het oordeel van GS voldoende is onderbouwd dat de vliegbewegingen geen schade of verstoring aan het betreffende natuur- of stiltegebied en de daarin voorkomende soorten veroorzaken.

4. het terrein waarvoor een aanvraag om ontheffing is gedaan niet binnen 500 meter van aaneengesloten woonbebouwing ligt, tenzij aangetoond wordt dat in casu geen inbreuk wordt gemaakt op de krachtens de beleidsregel te beschermen belangen.
5. de aanvraag om ontheffing geen betrekking heeft op de nachtperiode (23.00-07.00 uur), tenzij er sprake is van maatschappelijke helikopter-vluchten, en de noodzaak om 's nachts te vliegen voldoende is aangetoond.

Artikel 4. Voorkomen misbruik TUG

Gedeputeerde Staten kunnen een tug-ontheffing weigeren als de aangevraagde tug-ontheffing niet voldoet aan onderstaande criteria ter voorkoming van misbruik van het instrument tug-ontheffing¹:

1. het aantal gevraagde gebruiksdagen van één of meer gebruikers op één en hetzelfde terrein bedraagt maximaal 12 dagen per jaar;
2. de aanvraag voor een locatiegebonden tug-ontheffing voor andere luchtvaartuigen dan helikopters gaat vergezeld van een verklaring dat de activiteit enkel en alleen in het betreffende jaar plaatsvindt. Indien de activiteit in het voorgaande jaar of -jaren heeft plaatsgevonden, of ook in daaropvolgende jaren plaats vindt of kan vinden, dan weigeren GS de aanvraag tot tug-ontheffing.
3. als op twee of meer in elkaars directe omgeving liggende terreinen een tug-ontheffing wordt aangevraagd, dan weigeren Gedeputeerde Staten de gevraagde ontheffingen als door de aard en omvang van het beoogde gebruik deze percelen feitelijk als één gebied kunnen worden aangemerkt, en de aanvragen samen het maximale aantal vliegbewegingen per dag overschrijden, of als de aanvragen samen de 12 dagen per kalenderjaar overstijgen. Als richtlijn voor het bepalen van 'directe omgeving' geldt: locaties die minder dan 1000 m hemelsbreed van elkaar verwijderd zijn.

Artikel 5. Afwijking van het TUG beleid

Onverminderd de artikelen 2 tot en met 4 kunnen Gedeputeerde Staten bij het beoordelen van een aanvraag voor een ontheffing een belangenafweging maken en op grond daarvan naar boven toe afwijken van deze beleidsregel. De daarbij in het bijzonder af te wegen belangen betreffen de volgende aspecten waarvoor de aanvrager de informatie dient aan te leveren:

- het belang van de aanvrager (waaronder maatschappelijk, economisch, vervoerstechnisch);

¹ Om oneigenlijk gebruik van de generieke- en locatiegebonden tug-ontheffing te voorkómen (bijvoorbeeld als de ontheffing voor perceel X1 is "opgebruikt" vraagt het bedrijf een ontheffing voor het naastgelegen perceel X2, waardoor de omgeving toch de dubbele hoeveelheid geluidhinder kan ondervinden).

- betreft de aanvraag een gemotoriseerd of ongemotoriseerd luchtvaartuig;
- de geluidproductie van het betreffende luchtvaartuig;
- het belang van de omwonenden, geluidbelasting;
- het belang voor natuur en milieu, in het bijzonder de natuurbeschermingswetgebieden, belangrijke weidevogelgebieden, stiltegebieden, overige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en broedseizoen;
- de verkeersaantrekkende werking.

In het geval een tug-ontheffing wordt aangevraagd voor rondvluchten of evenementen bevorderen Gedeputeerde Staten dat afspraken gemaakt worden over de gebieden waarboven deze rondvluchten plaatsvinden. Daarbij is het de wens van GS om de natuur- en stiltegebieden zoveel mogelijk te ontzien.

Artikel 6. Melding

Gedeputeerde Staten nemen in iedere tug-ontheffing een termijn op waarbinnen de gebruiker het feitelijke gebruik van een terrein moet melden aan de minister van Verkeer en Waterstaat, de provincie Zuid-Holland en de burgemeester van de gemeente waar de voorgenomen vlucht plaats zal vinden.

Artikel 7. Aanvraag

1. een aanvraag voor een tug-ontheffing voor een bepaald jaar kan ingediend worden vanaf 1 oktober van het voorafgaande jaar;
2. voor het indienen van een aanvraag wordt het formulier in bijlage 2 gebruikt;
3. de aanvragen worden in behandeling genomen in volgorde van binnenkomst. Als moment van binnenkomst beschouwen Gedeputeerde Staten het moment dat de aanvraag compleet is;
4. als er meerdere aanvragen voor hetzelfde terrein worden ingediend dan bepalen GS aan de hand van de eerst-ingediende aanvraag het aantal dagen en/of starts en landingen dat vervolgens nog beschikbaar is voor de andere aanvragen (op volgorde van binnenkomst).

Artikel 8. Generieke tug-ontheffing

Als uit inventarisatie van de gedane meldingen blijkt dat een bepaald terrein in een bepaald jaar al 12 dagen gebruikt is voor starts en/of landingen dan zonderen Gedeputeerde Staten deze specifieke locatie uit van verder gebruik voor de rest van het kalenderjaar. GS geven schriftelijk kennis van deze beperking op de verleende ontheffing aan de houders van de generieke ontheffingen.

Artikel 9. Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst en geldt voor aanvragen die betrekking hebben op een ontheffing na 1 januari 2011.

Artikel 10. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Beleidsregel ontheffingen tijdelijk en uitzonderlijk gebruik van een terrein voor luchtvaart provincie Zuid-Holland.

Den Haag, 25 oktober 2010

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

J. FRANSSSEN, voorzitter

M.H.J. VAN WIERINGEN-WAGENAAR, secretaris

Toelichting

Deze beleidsregel heeft betrekking op de bevoegdheid van GS om ontheffingen voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik (tug-ontheffing) af te geven voor starts en landingen buiten luchthavens. Op dit moment geven GS tug-ontheffingen nog af op basis van een IPO beleidslijn voor tug, wat inhoudt dat er een ontheffing kan worden verleend voor maximaal 12 dagen per terrein per jaar zonder verdere beperkingen. De IPO beleidslijn is in 2009 door het Interprovinciaal Overleg (IPO) opgesteld in een poging om zoveel mogelijk uniformiteit in tug-ontheffingen tussen de verschillende provincies te bewerkstelligen.

Aanleiding tot het maken van TUG beleid

Recentelijk is er een tug-ontheffing afgegeven voor rondvluchten in een stiltegebied. Verder hebben GS op 25 mei 2010 een brief naar alle gemeenten gestuurd in het kader van voornemen tot het verlenen van generieke tug-ontheffingen voor vijf helikopterbedrijven. Op deze brief is door een groot aantal gemeenten gereageerd. Sommige gemeenten staan principieel afwijzend tegenover generieke tug-ontheffingen, andere gemeenten vragen de provincie om alleen onder voorwaarden en/of uitsluiting van bepaalde natuurgebieden tug-ontheffingen af te geven. Bovenstaand was voor GS aanleiding om een beleidsregel voor tug-ontheffingen op te stellen.

Drietrapsraket in TUG beleid

Het beleid op grond waarvan GS tug-ontheffingen afgeven wordt met de Beleidsregel TUG een soort van drietrapsraket:

- in 2010 hebben GS tug-ontheffingen afgegeven op basis van de IPO beleidslijn ("noodbeleid");
- in 2011 kunnen GS tug-ontheffingen afgeven op basis van de Beleidsregel TUG (interim-beleid). De ontheffingen die in 2010 en 2011 zijn en worden afgegeven zullen wij in 2011 evalueren, en daaruit volgt eind 2011 dan een definitieve grondslag voor het afgeven van tug-ontheffingen in de vorm van:

- een definitieve beleidsregel als onderdeel van het Operationeel beleidsprogramma (zoals afgesproken in het kader van het Beleidsplan regionale luchtvaart 2008 – 2020) op basis waarvan GS vanaf 2012 tug-ontheffingen kunnen verlenen (definitief beleid).

De beleidsregel TUG regelt grofweg twee zaken:

- de gebieden waarvoor GS géén tug-ontheffing zullen afgeven;
- de verschillende soorten tug-ontheffing die GS afgeven ter beperking van de hinder voor de omgeving.

De Wet luchtvaart en de bevoegdheid om tug-ontheffingen te verlenen

De Wet luchtvaart maakt onderscheid tussen terreinen die structureel voor starts en landingen worden gebruikt en terreinen die slechts incidenteel hiervoor worden gebruikt. De eerste categorie worden luchthavens genoemd. Luchthavens dienen te beschikken over een vergunning: een luchthavenbesluit of een luchthavenregeling. Voor de regionale luchthavens is Provinciale Staten bevoegd om luchthavenbesluiten en –regelingen af te geven. Voor terreinen die slechts incidenteel worden gebruikt kan Gedeputeerde Staten een ontheffing afgeven: de zogenaamde tug-ontheffing. De tug-ontheffing is voor terreinen voor tijdelijk en uitzonderlijk gebruik (tug). Er kan nooit een tug-ontheffing worden verleend voor een terrein dat een luchthaven is: de Wet luchtvaart verzet zich hiertegen. Gedeputeerde Staten mogen zelf bepalen onder welke voorwaarden zij bereid zijn om een tug-ontheffing te verlenen.

Een tug-ontheffing kan alleen worden afgegeven voor helikopters of voor een andere categorie luchtvaartuig waarvoor TUG is toegestaan (zie artikel 21 Besluit burgerluchthavens):

- vrije ballonnen bestemd en ingericht voor bemande vluchten
- zweeftoestellen
- micro light airplanes (MLA's)
- onbemande luchtvaartuigen tot 150 kg.
- vliegtuigen die deelnemen aan een luchtvaartvertoning
- watervliegtuigen
- landbouwluchtvaartuigen
- luchtschepen (zeppelins).

Helihavens en heliterreinen geschikt voor starts en landingen van helikopters

Een helihaven is een permanent ingerichte en gemarkeerde plaats voor helikopterstarts en landingen. Een heliterrein is een niet-ingerichte en niet-gemarkeerde plaats voor starts en landingen met een helikopter. Een heliterrein kan dus in principe overal zijn, en is in de regel dan ook niet als zodanig te herkennen. Vaak is het een weiland, sportveld, park, etc.

Of een terrein geschikt is om te starten en te landen bepaalt het helikopterbedrijf aan de hand van de criteria die in de Regeling veilig gebruik luchthavens en andere terreinen staan genoemd. De Inspectie Verkeer en Waterstaat ziet op het veilig gebruik toe.

Helihavens kunnen een luchthavenbesluit of een luchthavenregeling hebben. Het betreft dan een luchthaven als bedoeld in de Wet luchtvaart. De luchthaven zal in het gemeentelijk bestemmingsplan als zodanig bestemd moeten zijn. Voor helihavens gelden internationale eisen voor het ontwerp en de inrichting (markering, verlichting, etc.). Helihavens en heliterreinen zónder een luchthavenbesluit of luchthavenregeling kunnen alleen gebruikt worden voor starten en landen als hiervoor een tug-ontheffing wordt verleend door Gedeputeerde Staten. Om verwarring tussen de begrippen te voorkomen zal vanaf nu gesproken worden over een helihaven als deze een luchthavenbesluit of –regeling heeft, en van een heliterrein als er door middel van een tug-ontheffing gevlogen worden. Maar het kan dus zijn dat een exploitant een volledig ingerichte en gemarkeerde helihaven heeft maar er toch voor kiest om door middel van een tug-ontheffing te vliegen.

De provincie Zuid-Holland onderscheidt verschillende soorten heliterreinen:

- *heliterrein voor commercieel gebruik*; helihaven of heliterrein waar één of meerdere aanbieder(s) van helikoptervluchten personen of goederen voor een vergoeding vervoeren. Dit kan op afroep zijn (airtaxi) of op basis van een dienstregeling. Rondvluchten vallen hier ook onder.
- *heliterrein voor bedrijfsgebonden vervoer*; helihaven of heliterrein waar uitsluitend helikopter- vervoer ten behoeve van het eigen bedrijf van plaatsvindt (bijv. helihaven ECT op de Maasvlakte). De personen en goederen die vervoerd worden hebben een rechtstreekse binding met het bedrijf. Het vervoer kan echter in opdracht van het bedrijf uitgevoerd worden door een commerciële partij.
- *privé heliterrein*; heliterrein van privé personen die (incidenteel) voor helikopter- vervoer worden gebruikt. De personen en goederen die vervoerd worden dienen een rechtstreekse binding met de privépersoon te hebben. Het vervoer kan echter in opdracht van de privépersoon uitgevoerd worden door een commerciële partij.
- *recreatief heliterrein*; terrein of helihaven waarvan helikoptervluchten hobbymatig of als sport worden uitgeoefend. Er is duidelijk geen sprake van een commerciële, bedrijfsmatige of maatschappelijke functie. Een dergelijke helihaven komt in Zuid-Holland niet voor.
- *heliterrein voor helikopter- gebruik met een maatschappelijke- of nutsfunctie*; het gaat dan om helihavens en -terreinen t.b.v. een nutsfunctie, zoals de helihavens bij ziekenhuizen en de helihavens van het loodswezen.

Ook terreinen die gebruikt worden door helikopters die leidingenstraten inspecteren vallen hieronder.

Drie soorten Tug-ontheffingen

De provincie Zuid-Holland onderscheidt drie soorten tug-ontheffingen:

- éénmalige tug-ontheffing
- locatiegebonden tug-ontheffing
- generieke tug-ontheffing

De éénmalige tug-ontheffing kan gebruikt worden voor evenementen zoals demonstratievluchten of bij speciale gelegenheden die slechts éénmaal en gedurende maximaal één dag voorkomen. Het maximum aantal vliegbewegingen voor die dag is acht (vier starts en vier landingen). Aanvullende eisen zoals een tijdsvenster kunnen worden gesteld. Zo zullen nachtelijke vluchten in principe niet worden toegestaan. De éénmalige tug-ontheffing kan voor alle categorieën luchtvaartuigen waarvoor TUG is toegestaan (zie hierboven) worden aangevraagd. Alleen als er door de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) een vergunning voor een luchtvaartvertoning is afgegeven kunnen GS de éénmalige tug-ontheffing voor een periode langer dan één dag afgeven.

De locatiegebonden tug-ontheffing is hoofdzakelijk bedoeld voor helikopters. Voor alle andere categorieën luchtvaartuigen wordt uitsluitend een locatiegebonden tug-ontheffing verleend, als verklaard wordt dat de activiteit enkel en alleen het betreffende jaar plaatsvindt. Indien de activiteit ook in daaropvolgende jaren plaats vindt of kan vinden dan dient hiervoor een luchthavenregeling of een luchthavenbesluit te worden aangevraagd. Deze bepaling voorkomt dat recreatieve vliegers, die niet in aanmerking komen voor een luchthavenregeling (bijv. vanwege strijdigheid met beleid provincie of bestemmingsplan gemeente), gebruik gaan maken van tug-ontheffingen om toch op een bepaalde locatie voor meerdere jaren te kunnen vliegen.

De generieke tug-ontheffing is uitsluitend bedoeld voor helikoptervluchten ten behoeve van een maatschappelijke functie, voor vrije ballonnen, en voor de commerciële aanbieders van helikoptervluchten zodat zij op afroep klanten of goederen kunnen vervoeren naar locaties die in overleg met de klant bepaald kunnen worden. Deze locaties zijn bij het verlenen van de tug-ontheffing nog niet bekend. Voorheen was er onder de oude Luchtvaartwet een algemene ontheffing voor helikopters voor heel Nederland die vergelijkbaar was met een generieke tug-ontheffing. De provincie kiest voor het verlenen van generieke tug-ontheffingen omdat dit leidt tot aanzienlijke vermindering van de administratieve lasten voor zowel de sector als de provincie.

Om verstoring in natuur- en stiltegebieden zoveel mogelijk tegen te gaan geldt een generieke ontheffing echter niet in de natuur- en stiltegebieden die zijn weergegeven in bijlage 1. Eveneens is ter voorkoming van overmatige geluidhinder gesteld dat een generieke ontheffing bedoeld is voor maximaal vier vliegbewegingen (bijvoorbeeld 2 starts en 2 landingen) per dag. Dit betekent dat de helikopter een reiziger (of vracht) kan ophalen (één landing en één start) en even later terug kan brengen (nogmaals een landing en een start). Zowel de eis van maximaal 4 vliegbewegingen als de vrijwaring van natuur en stiltegebieden is een aanscherping van de algemene ontheffing die tot 1 november 2009 voor de sector gold.

In algemene zin geldt: als een bepaalde activiteit of een reeks van activiteiten op grond van de in onderstaande tabel genoemde criteria niet voor een tug-ontheffing in aanmerking komt, dan zullen GS geen tug-ontheffing verlenen. De aanvrager resteert dan nog slechts de mogelijkheid een luchthavenregeling of een luchthavenbesluit aan te vragen. Een aanvraag voor een luchthavenregeling of –besluit zullen Provinciale Staten toetsen aan het Beleidsplan regionale luchtvaart 2008 – 2020 en de daarin gestelde criteria.

In uitzonderlijke gevallen kunnen GS afwijken van de criteria in onderstaande tabel. De aanvrager dient in deze gevallen te motiveren waarom een afwijking gerechtvaardigd is, en dient hiertoe informatie aan te dragen betreffende de aspecten die genoemd zijn in

Artikel 5 van deze beleidsregel. Situaties waarvoor overwogen kan worden om af te wijken van de criteria in onderstaande tabel zijn bijvoorbeeld maatschappelijke vluchten of vluchten met een nutsfunctie zoals het starten en landen ten behoeve van het uitvoeren van inspectievluchten voor transportleidingen.

GS zullen alleen naar boven toe afwijken van deze beleidsregel, dat wil zeggen, een tug-ontheffing verlenen voor meer dagen of meer vluchten dan aangegeven in onderstaande tabel. GS zullen niet naar beneden toe afwijken. Dit betekent dat voor een aanvraag die voldoet aan de artikelen 2 tot en met 4 van deze beleidsregel, een tug-ontheffing zal worden verleend. De criteria in onderstaande tabel zijn zodanig gekozen dat, wanneer een aanvraag voldoet aan de artikelen 2 tot en met 4 van deze beleidsregel, het toepassen van strictere criteria dan genoemd niet nodig zal zijn. Hierbij moet worden opgemerkt dat GS een tug-ontheffing weigeren wanneer uit het overleg met de burgemeester blijkt dat er bezwaren zijn tegen de aangevraagde vlucht vanuit het oogpunt van de openbare orde. Uiteraard staat het de aanvrager vrij om een tug-ontheffing aan te vragen voor minder dagen of minder vluchten dan de maximale waarden genoemd in onderstaande tabel. Ook in dit geval geldt dat, wanneer de aanvraag voldoet aan de artikelen 2 tot en met 4 van deze beleidsregel en er geen bezwaren zijn vanuit het oogpunt van openbare orde, GS de ontheffing zullen verlenen.

soort tug-ontheffing:	éénmalig	locatiegebonden	generiek
voor wie:	een ieder	hoofdzakelijk helikopters	uitsluitend vrije ballonnen, commerciële helikopterbedrijven of t.b.v. nutsfunctie
aantal dagen:	één aangewezen dag	max. 12 dagen / jaar	max. 12 dagen per locatie per jaar
terrein of locatie:	één specifieke locatie	één specifieke locatie	gehele provincie uitgezonderd gebieden bijlage 1
aantal vluchten:	max. 4 starts en 4 landingen	48 vliegbewegingen / jaar	max. 2 starts en 2 landingen per locatie per dag
melding:	24 uur van tevoren	24 uur van tevoren	48 uur of minimaal één gehele werkdag van tevoren

Van éénmalige en locatiegebonden ontheffingen is vooraf bekend van welk terrein er gevlogen gaat worden. Van generieke tug-ontheffingen is dat niet vooraf bekend. Een melding slechts 24 uur van tevoren geeft de provincie en gemeenten te weinig tijd om te anticiperen op de helikoptervlucht. De provincie, gemeenten en IVW hebben ieder eigen verantwoordelijkheden:

- de provincie is verantwoordelijk voor de handhaving van de voorschriften van de tug-ontheffing;
- de gemeente (i.c. burgemeester) is verantwoordelijk voor de openbare orde op de grond. Hierin speelt de politie een belangrijke rol. De hulpdiensten moeten op de hoogte zijn in geval van calamiteiten;
- de Inspectie Verkeer en Waterstaat is verantwoordelijk voor de veiligheid in de lucht en op de grond.

Door meerdere gemeenten is verzocht om een voldoende lange meldingstermijn. Vandaar dat deze nu gesteld is op een periode waar tenminste één volledige werkdag (van 9.00 tot 17.00 uur) inbegrepen is, met een minimum van 48 uur.

Natuurgebieden

De provincie kent stiltegebieden en natuurgebieden. De natuurgebieden bestaan uit vijf soorten:

- natura 2000
- natuurmonumenten
- overige Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
- belangrijke weidevogelgebieden
- opvanggebieden voor winterganzen

De kaart in bijlage 1 is samengesteld uit bovenstaande vijf typen natuurgebieden en de stiltegebieden. De kaart is ook op de provinciale website te raadplegen: www.pzh.nl.

In deze gebieden zullen GS in principe geen tug-ontheffingen verlenen. Niettemin kunnen Gedeputeerde Staten, indien sprake is van een maatschappelijk belang en er geen reële alternatieven voorhanden zijn, een tug-ontheffing toch verlenen mits aan de volgende voorwaarde wordt voldaan: naar het oordeel van GS moet voldoende onderbouwd zijn dat de vliegbewegingen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats, en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied, geen significant verstrend effect hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten

Natura 2000 is een netwerk van natuurgebieden die door de Europese Unie zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De Beschermde Natuurmonumenten zijn gebieden die aanvullend aan de Natura 2000 door Nederland zijn aangewezen als te beschermen gebieden. De Natura 2000 gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten worden beschermd door de

Natuurbeschermingswet (Nbw). Deze wet bepaalt dat het verboden is om, zonder een zogenaamde Nbw-vergunning, handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon of schadelijk voor dieren en planten in dat gebied. Starts en landingen met luchtvaartuigen zijn dergelijke handelingen. Gedeputeerde Staten zullen geen tug-ontheffing voor deze gebieden verlenen omdat dit strijdig zou zijn met de natuuroelstellingen. Voor vluchten met een maatschappelijke functie kunnen GS een uitzondering maken.

Overige EHS

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bestaat uit de bestaande bos- en natuurgebieden, landgoederen, nieuwe natuurgebieden, robuuste en ecologische verbindingen, de grote wateren en de Noordzee. De EHS is opgenomen in de Provinciale Structuurvisie (PSV; vastgesteld door Provinciale Staten op 2 juli 2010) en is beschermd door een 'nee-tenzij-beleid'. In deze gebieden zijn geen nieuwe ontwikkelingen of handelingen toegestaan die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn.

Belangrijke weidevogelgebieden

In de Provinciale Structuurvisie zijn gebieden aangewezen waar uit onderzoek blijkt dat deze belangrijk zijn voor weidevogels. Weidevogels zijn over het algemeen gevoelig voor verstoring door niet-gebiedseigen invloeden. Dit kunnen menselijke activiteiten zijn, maar bijvoorbeeld ook niet-natuurlijke geluiden en bewegingen zoals van luchtvaartuigen. Bij te veel verstoring zullen weidevogels niet tot vestiging overgaan, danwel het voortplantingsproces afbreken en mogelijk het gebied permanent mijden. Dit is de reden dat in de Beleidsregel is gesteld dat er in belangrijke weidevogelgebieden geen starts en landingen zijn toegestaan.

Opvanggebieden voor winterganzen

In Nederland komen verschillende soorten ganzen voor. Sommige soorten komen veelvuldig voor en behoeven geen bescherming, andere soorten zijn wel degelijk in hun bestaan bedreigd en daarvoor zijn opvanggebieden aangewezen. Omdat deze opvanggebieden in vrijwel alle gevallen samenvallen met stiltegebieden, EHS of weidevogelgebieden is er geen apart regime in de Beleidsregel hiervoor opgenomen. Buiten de winterperiode zijn de opvanggebieden voor winterganzen dus ook niet opengesteld voor luchtvaart.

Externe werking

De Natuurbeschermingswet kent een bepaling over externe werking: handelingen die buiten het natuurgebied plaatsvinden maar waarvan de effecten reiken tot in het natuurgebied. Deze handelingen zijn, indien significant, dan eveneens verboden.

Starts en landingen in de directe nabijheid van natuurgebieden kunnen effecten hebben in die natuurgebieden. Dat kan zijn omdat (een deel van) de aan- en uitvliegroute over het natuurgebied ligt, maar bijvoorbeeld ook omdat het geluid over grotere afstand hoorbaar is en daarbij soorten kan verstoren (bijv. broedvogels). Voor de stiltegebieden is een vergelijkbare regel al opgenomen in het Beleidsplan regionale luchtvaart 2008 – 2020, waarin staat dat nieuwe luchthavens niet binnen 1000 meter van stiltegebieden worden vergund.

Op grond van artikel 3.1 en artikel 5 van deze Beleidsregel hebben GS de mogelijkheid om de externe werking mee te wegen bij het verlenen of weigeren van een tug-ontheffing.

In het geval een tug-ontheffing wordt aangevraagd voor rondvluchten of evenementen bevorderen Gedeputeerde Staten dat afspraken gemaakt worden over de gebieden waarboven deze rondvluchten plaatsvinden. Door het ontbreken van de bevoegdheid over het luchtruim wenst GS hierover in overleg te treden met de vergunningaanvrager met als resultaat om de stiltegebieden zoveel mogelijk te ontzien.

De bijlagen bij deze beleidsregel zijn te raadplegen op de website van de provincie www.pzh.nl

